

Kunnskapsdepartementet

Deres referanse

Vår referanse
12/00223-2Vår dato
10.04.2012**Høring - NOU 2012:1 Til barnas beste - Ny lovgivning for barnehagene**

Fellesorganisasjonen (FO) organiserer 26 000 barnevernpedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsarbeidere. Flere av FOs medlemmer jobber i barnehager.

Flertallet av barn i Norge i alderen ett til fem år, tilbringer en stor del av hverdagen i barnehagen. Barnehagen er en del av det norske utdanningssystemet og en viktig arena for barns utvikling som alle barn både skal ha rett og mulighet til å gå i uavhengig av foreldres inntekt eller bosted.

Ansatte i barnehagen er i en særstilling når det gjelder å kunne observere og få informasjon om omsorg, helsetilstand og livssituasjonen til barn under skolepliktig alder. Det er derfor viktig at ansatte i barnehagen har god kunnskap i forhold til tegn på omsorgssvikt og god samhandlingskompetanse i forhold til øvrige helse og velferdstjenester som barnevern, helsestasjon osv.

FO har gjennom mange år arbeidet for en nasjonal og systematisk satsning på barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere inn i barnehagen og skole. FO mener at en tverrfaglig barnehage er et viktig virkemiddel for at alle barn skal få det best mulige tilbudet. De kompetansebidragene FOs profesjoner hver for seg representerer, er derfor et viktig supplement til førskolelærerens kompetanse, og med på å sikre at barn som av ulike årsaker er sårbare og utsatte blir identifisert og får den hjelpen de har krav på.

Barnehagen er en del av utdanningsløpet og for å imøtekomme endrede behov mener FO at det er viktig med tverrfaglig kompetanse i hele utdanningssystemet, også i barnehagen.

FO mener at barnehagen er en så viktig arena for både inkludering og normalisering at den bør være gratis og tilgjengelig for alle barn i Norge.

FO vil i sitt høringssvar i hovedsak kommentere i forhold til kapitlene 12, 14, 6 og 18.

FO synspunkter kan kort oppsummeres slik:

- FO er positiv til at hensynet til barnets beste lovfestes.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 OsloPostadresse:
Pb. 4692 Sofienberg
0506 OsloTelefon:
02380Telefaks:
94 76 20 18e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674Bankgiro kontigent:
9001.08.71394Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

- FO støtter forslaget om å innta en bestemmelse i loven om at kommunene har plikt til å utarbeide rutiner for samarbeid og kunnskapsutveksling mellom barnehage, barnevern, helsestasjon og andre berørte instanser.
- FO støtter flertallets forslag om at det ikke skal gis mulighet til å gjøre unntak fra maksimalpris.
- FO mener at det bør innføres gratis kjernetid.
- FO mener at det bør innføres minimum to årlige opptak i barnehagen
- FO støtter flertallet i utvalgets forslag om regulering av grunnbemanningen
- FO støtter flertallets forslag om regulering av pedagogisk bemanning.
- FO mener at våre yrkesgrupper kan bidra med viktig kompetanse inn i barnehagen.

I forhold til barn med særskilte behov.

- Utvalget oppfordres til å inkludere forslag til bestemmelser som må inngå i barnehageloven til også å omfatte helse- og omsorgstjenesteloven.
- Bruk av ufaglærte assistenter skal ikke skje på bekostning av å ansette fagfolk.
- FO støtter utvalgets forslag om lovbestemt plikt til å lage IOP også for barn med særskilte behov.
- Legemiddelfaglig kompetanse i barnehagen ved ansettelse av vernepleiere.

Kapittel 12: Barna og foreldrene i barnehagen

I forslaget til ny barnehagelov er det kommet inn en ny bestemmelse, § 5 *Hensynet til barnets beste*. FO er glad for denne nye bestemmelsen som er en oppfølging av Norges folkerettslige forpliktelser gjennom FNs barnekonvensjon. Den foreslåtte ordlyden tilsvarer ordlyden i barnevernloven §4-1.

12.6 Samarbeid mellom barnehage og barnevern.

For å sikre at utsatt barn skal få nødvendig hjelp og oppfølging i dagliglivet, mener utvalget at barneverntjenesten og barnehagen må ha et godt samarbeid. FO støtter forslaget om å innta en bestemmelse i loven om at kommunene har plikt til å utarbeide rutiner for samarbeid og kunnskapsutveksling mellom barnehage, barnevern, helsestasjon og andre berørte instanser. FO støtter også alle gode tiltak som bidrar til at ansatte i barnehagen blir flinkere til å kjenne igjen tegn og symptomer på omsorgssvikt og utvikling av gode rutiner for hvordan melde i fra. FO vil senere i dokumentet ta til orde for betydningen av andre yrkesgruppers kompetanse om barnevern og samhandling i barnehagen.

Kapittel 14: Den lokale barnehagemyndigheten:

14.3 Vurdering av foreldrebetaling og moderasjonsordninger.

FO mener i utgangspunktet at en barnehageplass bør være gratis på lik linje med øvrig deler av utdanningssystemet. Gratis barnehage vil sikre lik tilgang på et viktig tilbud for alle barn og virke sosialt utjevne.

FO støtter flertallets forslag om en statlig fastsatt maksimalpris og fortsatt gode ordninger for søskenmoderasjon og inntektstgraderte ordninger. Det bør også stimuleres til at kommunene i større grad tilbyr gratis kjernetid for spesielle grupper som har særskilt nytte av å gå i barnehagen.

14.7 Bestemmelsen om rett til plass

FO mener at det er problematisk med kun et opptak i året og at tilbud til ettåringer i realiteten bare tilbys barn som fyller 1 år før 1. september og støtter utvalgets forslag om minimum to årlige barnehageopptak.

Kapittel 16: Kvalitetssikrende bestemmelser i barnehagen.

FO mener at det er fortsatt viktig at grunnstammen i barnehagen skal være førskolelærere og støtter flertallet i utvalgets forslag om lovregulering av både grunnbemanningen og pedagogisk bemanning. FO ønsker imidlertid å knytte noen kommentarer til FOs yrkesgrupper i barnehagen.

16.2. 8 Om godkjenning av andre utdanningsgrupper:

NOKUT evaluering av førskolelærer utdanningen som kom i 2010 viste at nyutdannende førskolelærere bla savnet kunnskap om kommunikasjon og samhandling med foreldre og offentlig etater. Videre slås det fast i rapporten "Kompetansebehov i barnehagen" rapport 2012:1, at det trengs en kompetanseheving innenfor barn med spesielle behov.

FO mener at det er viktig å styrke førskolelærer utdanningen og også utdanninga for barne- og ungdomsarbeidere, samtidig er det i viktig å se om andre yrkesgrupper barnehagen kan være viktig supplement til førskolelærere. FO mener det kan være grunn til å stille spørsmål ved om førskolelærerens kompetanse er tilstrekkelig i forhold til dekke alle behov i barnehagen, og peker i den forbindelsen på betydningen av våre yrkesgrupper, barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere, inn i barnehagen.

FO mener at det er viktig at barnevernpedagoger med tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk eller førskolepedagogikk kan ansettes som styrer eller pedagogisk leder i barnehage, slik det gjøres i dag.

FO støtter også utvalget at det vil være positivt at barnehager har pedagoger med forskjellig pedagogutdanning så framt førskolelærere utgjør stammen i bemanningen. FO mener imidlertid at forslaget fra flertallet om at 20 % kan ha annen pedagogutdanning, er for lavt. Det innebærer at det bare er barnehager av en viss størrelse som kan ansette for eksempel en barnevernpedagog som en del av den pedagogiske staben og en tallfesting av andre med annen type pedagogutdanning gjør det lite fleksibelt.

FO støtter derfor mindretallets forslag om at 25 % av pedagogene kan ha annen pedagogutdanning enn førskolelærere. Mindretallet viser til barnehager med forskjellige pedagogutdanninger som hevder at de ser en positiv utvikling i barnehagen som de ikke ville oppnådd med bare førskolelærere. FO vil her særlig trekke fram barnvernpedagogens kompetanse om utsatte barn og vernepleieres kompetanse i forhold til barn med særlig behov. Våre yrkesgrupper har særlig kompetanse på samarbeid og vil blant annet være sentrale i forhold til å realisere den nye bestemmelsen § 25 i lovforslaget som handler om å utarbeide rutiner for samarbeid og kunnskapsutveksling mellom barnehage, barnevern, helsestasjon, PP-tjeneste og andre instanser.

Utvalget slår fast at det er et mål om høy barnehagedeltakelse og viser til positive effekter som er knyttet til deltakelse i barnehager med god kvalitet. Det pekes på at barnehagen er den første arenaen utenom familien hvor barn kan utvikle sine ferdigheter i samspill med andre og barnehagen er således et viktig fundament i den livslange læringen. God kompetanse Det er

også da mulighet for kunne sette inn tiltak tidlig, det forutsetter at det er kompetanse i å kunne identifisere barn som ikke har tilfredsstillende utvikling bidrar til at tiltak kan settes inn så tidlig som mulig. Denne kompetansen slår utvalget fast at ikke finnes i alle barnehager i dag og utvalget kommer i den forbindelse med flere forslag til kompetanseutvikling. FO mener at ved å ansette barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere i barnehagen styrkes kompetansen på dette område.

Kapittel 18: Barn med særlige behov

I tillegg til at barn med særskilte behov i ordinær barnehage reguleres etter barnehageloven og barn med spesialpedagogisk tilbud reguleres etter opplæringsloven, er det en utfordring at en del av disse barna også reguleres etter helse- og omsorgstjenesteloven § 9. Det er noe som fører til uforutsigbarhet i hverdagen både i forhold til tjenesteyter og mottaker. Et eksempel kan være hvis et barn bor i en barnebolig og mottar et spesialpedagogisk tilbud i barnehagen. Barnehagen ser at rammebetingelsene ikke er tilrettelagt for å ivareta barnets særskilte behov, da barnets utfordrende atferd påvirker hele miljøet i barnehagen. Løsningen blir å motta det spesialpedagogiske tilbud i lokalene til barneboligen. Det betyr at i tidsrommet barnet har sitt barnehagetilbud, la oss si fra kl. 09.00 – 15.00, er opplæringsloven gjeldende og i tidspunktene før og etter dette tidspunktet, er det helse- og omsorgstjenesteloven som er gjeldende. Er barn med store- og sammensatte utfordringer vil være avhengig av struktur og forutsigbarhet med klare rammer og rutiner. Ved at hverdagen reguleres gjennom to ulike lovverk i løpet av en dag, vil det si at praksisen må endres etter hvilke lov som er gjeldende til hvilket tidspunkt. Det er noe som er høyst uheldig for disse barna. Utvalget oppfordres til å inkludere forslag til bestemmelser som må inngå i barnehageloven til også å omfatte helse- og omsorgstjenesteloven.

18.2.2 Bruk av assistent

Retten til spesialpedagogisk hjelp kan også oppfylles ved bruk av assistent. Dagens praksis kan tyde på et "overforbruk" av assistenter, da det blant annet er økonomisk lønnsomt for kommunene å ansette en assistent fremfor en fagutdannet. I flere tilfeller dekkes assistentfunksjonene av sivilarbeidere. Det er viktig at det er barnets beste som står i fokus og ikke økonomiske insentiver. Her må praksis kvalitetssikres for å unngå at det spesialpedagogiske tilbudet blir en økonomisk "gevinst" for kommunene og barnets "tap" til et adekvat spesialpedagogisk tilbud.

18.4 OP (individuell opplæringsplan)

Barn som får spesialpedagogisk hjelp må få samme krav om IOP, som de barna som får spesialundervisning. FO støtter utvalgets forslag om lovbestemt plikt til å lage IOP også for disse barna. Ved at IOP lovfestes vil det ikke være nødvendig med halvårsrapportering, da det dekkes gjennom IOP. Som utvalget bemerker bør det fremgå både av enkeltvedtaket og den individuelle tiltaksplanen hvor ofte vurdering og evaluering av den spesialpedagogiske hjelpen skal gjennomføres. Det bør likevel stilles et minimumskrav for gjennomgang av IOP på årlig basis med halvårsevalueringer for å sikre kontinuiteten i arbeidet rundt barnet.

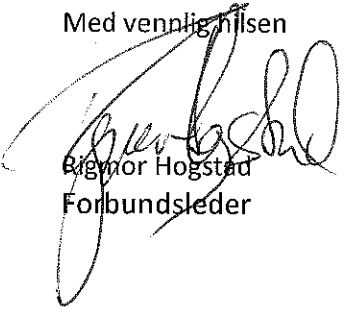
18.5 Legemiddelhåndtering i barnehagen

Kvalitetssikring av tjenestene ved utarbeidelse av nasjonale rutiner for legemiddelhåndtering må være på plass for å kunne ivareta de utfordringene barnehagene/skolen står ovenfor. I den forbindelse er det nærliggende å nevne vernepleierne som blant annet har legemiddelfaglig kompetanse. Den vernepleierfaglige kompetanse er per i dag ikke veldig utberedt i barnehager og skoler. Med sin helsefaglige kompetanse, hvor målrettet miljøarbeid står sentralt i deres utdanning, vil både den spesialpedagogiske så vel som den legemiddelfaglige delen bli

ivaretatt. Det bør skje gjennom prioritering og ved flere ansettelse av vernepleiere inn på disse arenaene.

Et eksempel på hvordan ivareta den legemiddelfaglige kompetansen samt koordinatorfunksjonen til mennesker med særskilte behov er Nesodden kommune. Det ble opprettet en overordnet stilling som fagutviklingsvernepleier på masternivå, for at tjenestene ovenfor mennesker med særskilte behov skulle bli ivaretatt. En slik stilling vil kunne bidra til at den legemiddelfaglige kompetansen på de ulike arenaene blir ivaretatt på en faglig forsvarlig måte. En slik stilling vil også kunne bistå inn i koordinatorfunksjonen i "livsovergangene" fra for eksempel barnehage til skole osv.

Med vennlig hilsen

Rigmor Hogstad
Forbundsleder

Inger Karseth
Fagkonsulent